

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) คือ การเปลี่ยนแปลงของสถานะอากาศ อันเป็นผลจากกิจกรรมของมนุษย์ที่เปลี่ยนองค์ประกอบของบรรยากาศโลกโดยตรงหรือโดยอ้อมและที่เพิ่มเติมจากความแปรปรวนของสถานะอากาศทางธรรมชาติ ที่สังเกตได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน¹ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดวิกฤตภาวะโลกร้อน (Global Warming Crisis) และกระทบต่อสิทธิของมนุษยชาติในการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพนานับประการ อาทิเช่น จำนวนของปริมาณป่าไม้ที่ลดลง การละลายของน้ำแข็งขั้วโลก นอกจากนี้ภาวะโลกร้อนยังเป็นสาเหตุในการก่อให้เกิดความเสี่ยงในสุขภาพของมนุษย์ ทำให้เกิดโรคที่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ โรคเครียด โรคไข้เลือดออก โรคมาลาเรีย โรคซาลโมเนลโลซิส ซึ่งปรากฏในรายงานขององค์การอนามัยโลกประจำปี พ.ศ. 2545² ว่ามนุษย์ที่อาศัยทั่วโลกอาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโรคที่อัมพาตประมาณร้อยละ 2.4 ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนเกิดจาก การดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น

¹พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2550, มาตรา 3.

²องค์การอนามัยโลก, การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกกับสุขภาพมนุษย์ ความเสี่ยงและการตอบสนอง บทสรุป, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดอะกราฟิก ชิสเต็มส์, 2552), หน้า 7.

สาเหตุที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของภาวะโลกร้อนเกิดขึ้นได้จากสาเหตุสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การเพิ่มขึ้นของประชากรก่อให้เกิดการบริโภคสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น
- 2) การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อขยายกำลังการผลิตในการตอบสนองต่อการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการสร้างมลภาวะที่เป็นพิษต่อชั้นบรรยากาศ เช่น ก๊าซเรือนกระจกที่มีก๊าซพิษหลัก คือ คาร์บอนไดออกไซด์ (Carbon Dioxide)
- 3) การพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการผลิตสินค้าในปริมาณที่มากขึ้นในคราวเดียว (Mass Product) เพื่อการบริโภค
- 4) การขาดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมและรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพิทักษ์และคุ้มครองชั้นบรรยากาศ
- 5) การปราศจากมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันการเพิ่มขึ้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจก

จากสาเหตุในข้อแรก ปัจจุบันนี้มีประชากรโลกกว่า 6,700 ล้านคน ซึ่งเป็นตัวเลขที่มากกว่าทรัพยากรที่มีอยู่ และมีการคาดการณ์อีกว่าในช่วง ค.ศ. 2050 ประชากรอาจเพิ่มจำนวนมากขึ้นอีก 9,000-10,000 ล้านคน ซึ่งหากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกยังมากขึ้น ๆ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรเพื่อการบริโภค การแย่งถิ่นฐานจะเพิ่มมากขึ้นควบคู่กัน การปราศจากแนวทางกฎหมายในการสร้างเสริมกระบวนการบริโภคที่ยั่งยืนย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนเสียหายแก่ส่วนรวม

การบริโภคอย่างยั่งยืนคือ การบริโภคที่เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นการบริโภคที่ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพจากฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด⁴ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพเพื่อให้คนในรุ่นถัดไปยังคงได้มีทรัพยากร-

³ชุตินา สุวรรณเพิ่ม, “โลกร้อนหรืออากาศแปรปรวน,” โพสต์ทูเดย์ (14 สิงหาคม 2552): 2.

⁴สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (สสท.), ห่วงอนาคตเมืองไทย พัฒนาไม่ยั่งยืน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ส. เจริญการพิมพ์, 2550), หน้า 9.

ธรรมชาติไว้ใช้ต่อไป หากผู้บริโภคไม่ตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรที่กำลังสูญสลายหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ย่อมจะเป็นไปตามคำกล่าวที่ว่า “โลกตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทุกคนได้ แต่ไม่สามารถสนองความละโมภของมนุษย์เพียงคนเดียวได้”⁵ การที่มนุษย์ยังไม่ให้ความสำคัญต่อแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ร่วมรับรู้และแก้ไข ท้ายที่สุดมนุษย์จะไม่มีทรัพยากรธรรมชาติเหลือไว้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต ซึ่งที่ผ่านมาแม้จะมีการณรงค์และส่งเสริมกิจกรรมต่างเพื่อให้มนุษย์เกิดกระบวนการในการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวได้ก็ตามแต่การปราศจากมาตรการทางกฎหมาย เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กระบวนการคุ้มครองสภาพภูมิอากาศมิให้เปลี่ยนแปลงไม่ประสบผลสำเร็จ

ในระดับสากลมีการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสภาพภูมิอากาศคือ “พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol)”⁶ ชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า Kyoto Protocol to United Nations Framework Convention on the Climate Change ซึ่งเป็นพิธีสารฉบับแรกที่มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการจัดการสภาพภูมิอากาศ พันธกรณีที่สำคัญภายใต้พิธีสารฉบับนี้คือ กำหนดให้ประเทศภาคีอนุสัญญากำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่ชั้นบรรยากาศ โดยเฉพาะสำหรับประเทศพัฒนาแล้ว ในกลุ่มสหภาพยุโรปมีการกำหนดเงื่อนไขที่เข้มข้นกว่าประเทศกำลังพัฒนา โดยกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีพันธกรณีที่ต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยเฉลี่ยรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากระดับในปี พ.ศ. 2533 ให้ได้ในระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555 ซึ่งพิธีสารฯ ฉบับนี้มีขึ้นเพื่ออนุวัติตาม

⁵ จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, การเมืองเรื่องสิ่งแวดล้อม (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), หน้า 26.

⁶ พิธีสารเกียวโต เกิดขึ้นจากคณะทำงานเฉพาะกิจที่เรียกว่า Ad Hoc Group on the Berlin Mandate--AGBM ในการจัดการประชุมครั้งที่ 3 ของการประชุมสมัชชาประเทศภาคี (Conference of the Parties 3--COP-3) ณ กรุงเกียวโต วันที่ 11 ธันวาคมพ.ศ. 2540.

เป้าหมายสูงสุดของข้อกำหนดในมาตรา 2⁷ แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2535 (United Nations Framework Convention on Climate Change--UNFCCC) ที่ว่า “ตราสารใด ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้มีผลต่อเหล่าประเทศภาคีสมาชิกนั้น ต้องคงไว้ซึ่งการรักษาระดับความเข้มข้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จะไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของมนุษย์และต่อชั้นบรรยากาศ” ซึ่งในระดับสากลมีการจัดประชุมเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหลายครั้ง การประชุมครั้งล่าสุดจัดขึ้นที่เมืองแคนคูน ประเทศเม็กซิโก ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นการประชุมครั้งที่ 16 (Conference of the Parties 16--COP-16)⁸ ผลการประชุมยังไม่สามารถสรุปว่าควรหรือไม่ควรในการต่ออายุพิธีสารเกียวโตอย่างไรก็ดี มาตรการสำคัญในพิธีสารเกียวโตฉบับปีพ.ศ. 2540 ประกอบด้วย

1) มาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency use of Energy) การสร้างแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจก (Sink) การวิจัยเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและเป็น

⁷United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), Article 2.

“The ultimate objective of this convention and any related legal instruments that the conference of the parties may adopt is to achieve, in accordance with the relevant provision of the convention, stabilization of greenhouse gas concentrations in the atmosphere at a level that would prevent dangerous anthropogenic interference with the climate system”

⁸COP คือ องค์การสูงสุดของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change--UNFCCC) ปฏิบัติหน้าที่สำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน การอนุวัติตามอนุสัญญาฯ และจัดประชุมการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ จัดการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 มีนาคม-7 เมษายน พ.ศ. 2538 ที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.

มิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental Friendly) มาตรการลดหรือจำกัดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เช่น มาตรการติดฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco Labeling) ซึ่งเป็นมาตรการทั่วไปที่บัญญัติในมาตรา 2 แห่งพิธีสารเกียวโต

2) มาตรการดำเนินโครงการร่วมกันระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Joint Implementation--JI) การซื้อขายเครดิตในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระหว่างกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (Emission Trading--ET) การดำเนินโครงการร่วมระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยใช้หลักกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism--CDM) ภายใต้กลไกยืดหยุ่นที่กำหนดในมาตรา 5 แห่งพิธีสารเกียวโต

การที่ประเทศไทยอยู่ในฐานะประเทศกำลังพัฒนา จึงไม่ปรากฏพันธกรณีที่ต้องลดก๊าซเรือนกระจกตามมาตรการดังกล่าวข้างต้น เช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่สิ่งที่สามารถดำเนินการได้คือ การจัดทำรายงานบัญชีก๊าซเรือนกระจกแห่งชาติ ซึ่งรายงานที่จัดทำจะเป็นการแสดงผลของก๊าซเรือนกระจกประเภทก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นสำคัญ ฉะนั้น มาตรการในลำดับแรกที่ควรดำเนินการคือการรับรู้ถึงปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศ เพื่อให้เกิดกระบวนการร่วมมือในการบรรเทาภาวะโลกร้อนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการให้ประชาชนแสดงความรับผิดชอบร่วมต่อการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกยังมีข้อขัดข้องคือ การไม่ปรากฏข้อความหรือการแสดงสัญลักษณ์เพื่อแจ้งเตือนผู้บริโภคให้เพิ่มความระมัดระวังต่อการบริโภคสินค้าที่อาจส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจก เช่น การใช้ฉลากคาร์บอน (Carbon Labeling) ทำให้ผู้บริโภคไม่มีโอกาสเลือกที่จะซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายฉลากคาร์บอนดังกล่าว ซึ่งการรับรองฉลากคาร์บอนนี้อยู่ภายใต้การดำเนินงานขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นองค์การฯ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภารกิจหลักที่สำคัญขององค์การฯ นี้ คือ วิเคราะห์ กลั่นกรอง ทำความเห็นเกี่ยวกับการให้รับรองโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด ในขณะที่มาตรการฉลากคาร์บอนไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ใด ๆ กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องแสดง เนื่องจากผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการที่จะโฆษณาหรือแสดงเครื่องหมายฉลากคาร์บอนหรือไม่ก็ได้ ปัจจุบันประเทศไทยมีการใช้ฉลากคาร์บอน 2 ประเภท⁹ คือ ฉลากลดคาร์บอน (Carbon Reduction Label) และฉลากคาร์บอน-ฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint Label)

ดังนั้น ผลจากการที่ผู้บริโภคไม่ทราบว่าสินค้าที่ตนบริโภคนั้นเป็นสินค้าที่ก่อก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อันมีผลต่อสุขภาพหรือไม่เพียงใด ย่อมเป็นการเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการพัฒนาไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เมื่อไม่มีการรับรู้ย่อมไม่เกิดการคุ้มครองสภาพภูมิอากาศอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาจึงกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ถึงความสำคัญของการแสดงฉลากสินค้าว่าสินค้าที่มีการแสดงฉลากให้ความคุ้มครองต่อใครและความสนใจในการขอรับรองฉลากคาร์บอน จะพัฒนาสู่การกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการแสดงการมีส่วนร่วมต่อการลดภาวะโลกร้อนหรือไม่ประการใด ผู้ศึกษาเห็นว่าประเด็นปัญหากฎหมายในการแสดงการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่อการรับรู้ฉลากคาร์บอน มีดังต่อไปนี้

1) สิทธิการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่อการเลือกซื้อสินค้าที่มีฉลากคาร์บอน ถูกจำกัด เนื่องจากการใช้ความสนใจหรือเสรีภาพในการไม่แสดงข้อมูลการผลิตของผู้ประกอบการ ทำให้ขาดกระบวนการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการเลือกผลิตภัณฑ์ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการรักษาและคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่ผู้บริโภคไม่มีโอกาสแสดงการตัดสินใจที่จะเลือกบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อชั้นบรรยากาศ ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่เกิดประสิทธิผล ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

⁹ ฉลากลดคาร์บอน (Carbon Reduction Label) คือ ฉลากที่แสดงปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยแสดงผลในรูปแบบปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint Label) คือ ฉลากที่แสดงปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยแสดงผลในรูปแบบปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

2) สิทธิในการรับรู้ข้อมูลที่เกิดจากการระบุข้อความอันจำเป็นในฉลากของสินค้าควบคุมฉลาก เช่น ราคา ปริมาณ หรือกรณีอื่น เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ไม่ปรากฏเนื้อความที่ระบุถึง การแสดงเครื่องหมายหรือฉลากที่แสดงปริมาณค่าคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการการปล่อยมลพิษสู่ชั้นบรรยากาศและส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคโดยอ้อมจากการเพิ่มขึ้นของภาวะโลกร้อน

3) แม้จะมีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย แต่การกำหนดค่าสินไหมทดแทนหรือค่าปรับเฉพาะกรณีผู้ก่อให้เกิดมลพิษก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากกระบวนการผลิตยังไม่มี ความชัดเจน ค่าปรับที่ควรจะชำระเพื่อให้เกิดการเยียวยาและชดเชยต่อความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการกระทำของผู้ก่ออาชญากรรมสิ่งแวดล้อมยังไม่มีมาตรฐาน และการนำหลัก Res Ipsa Loquitur ซึ่งเป็นหลักในการพิสูจน์ความรับผิดชอบของผู้ก่อมลพิษยังไม่ได้นำมาใช้บังคับอย่างจริงจัง

4) กลไกในการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองให้ใช้เครื่องหมายฉลากคาร์บอน ภายหลังการขึ้นทะเบียนแล้ว คงมีเฉพาะหน่วยงานในสังกัดขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เท่านั้น ไม่มีการกำหนดองค์การที่สามขึ้นเป็นการเฉพาะในการดูแลและควบคุมการใช้ฉลากคาร์บอนของผู้ประกอบการ ซึ่งหากมีการนำฉลากคาร์บอนไปใช้ในสินค้าอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีการรับรอง ย่อมจะถือว่าเป็นความผิดและเป็นการหลอกลวงผู้บริโภคให้หลงเชื่อว่าสินค้านั้นมีส่วนร่วมการคุ้มครองชั้นบรรยากาศ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น หากยังไม่เตรียมการป้องกันหรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมไว้ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายจนยากเกินที่จะควบคุมแก้ไข การปรับตัวต่อผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อนจึงเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะในปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่อฉลากคาร์บอน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาที่มาและแนวคิดเกี่ยวกับฉลากคาร์บอน
- 2.2 เพื่อศึกษาหลักความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อภาวะโลกร้อน
- 2.3 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่อการรับรู้ฉลากคาร์บอน
- 2.4 เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับฉลากคาร์บอน
- 2.5 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิ

ในการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับฉลากคาร์บอน

3. สมมติฐานของการศึกษา

เสรีภาพของผู้ประกอบการในการแสดงฉลากคาร์บอน ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้แสดงการมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมกำหนดแนวทางในการบรรเทาภาวะโลกร้อน อันเป็นการกระทบต่อสิทธิผู้บริโภคในการรับรู้ข้อมูลที่ต้องการและเป็นธรรมจากผู้ประกอบการ และยังกระทบต่อสิทธิในการดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย จึงควรมีการกำหนดให้แสดงฉลากคาร์บอนในกลุ่มสินค้าที่มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในปริมาณที่สูงเป็นลำดับแรก ๆ และใช้ในชีวิตประจำวันก่อน เพราะสินค้าทุกชนิดไม่จำเป็นที่จะต้องแสดงฉลากของสินค้าที่ถูกควบคุมเสมอ และในการแสดงฉลากคาร์บอนควรมีขนาดที่เห็นได้ชัดเจนเพียงพอ ต่อความคาดหวังของผู้บริโภคในการตัดสินใจที่จะมีส่วนร่วมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อชั้นบรรยากาศ เพื่อเป็นการขยายการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเพิ่มเติมสู่สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีอันนำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

4. ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นการศึกษาถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคที่มีต่อการรับรู้ข้อเท็จจริงในการแสดงเครื่องหมายฉลากคาร์บอนที่เกิดจากการใช้สิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบการในการแสดงหรือไม่แสดงค่าคาร์บอน ซึ่งในพระราชบัญญัติคุ้มครอง-

ผู้บริโภคน พ.ศ. 2522 ไม่มีมาตรการบังคับให้ผู้ประกอบการต้องแสดงฉลากคาร์บอนตลอดจนศึกษาถึงแนวคิดในการแสดงความรับผิดชอบร่วมต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พร้อมทั้งศึกษาถึงข้อกำหนดและหลักเกณฑ์การออกฉลากคาร์บอนของประเทศไทยกับ Carbon Labeling Act of 2009 ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

5. วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสารซึ่งเป็นข้อมูลขั้นปฐมภูมิ และบทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต และรายงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และต่างประเทศ หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาทำการศึกษาเรียบเรียง และวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ อย่างเป็นระบบเพื่อหาบทสรุปของการศึกษาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบที่มาและแนวคิดเกี่ยวกับฉลากคาร์บอน
- 6.2 ทำให้ทราบหลักความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการต่อภาวะโลกร้อน
- 6.3 ทำให้ทราบสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคต่อการรับรู้ฉลากคาร์บอน
- 6.4 ทำให้ได้ศึกษาถึงปัญหากฎหมายการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับฉลากคาร์บอน
- 6.5 ทำให้ทราบแนวทางในการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคกับฉลากคาร์บอน